

## **Prosjektrapport levert av:**

**Susanne, Tom - Rune, Trond og Geir**

**Vil Colombia bli brakt tilbake på ver Stinglisten, eller er handelsavtaler mellom nasjoner så viktige at ILO svekker sin posisjon. Er ILO i stand til å stå imot slikt press i fremtiden?**



## Forord

*Committee on the Applikation of Standards* behandler saker knyttet til hvordan enkelte land lever opp til de ILO-konvensjonene de har ratifisert. Mange land er klaget inn for ILO, og har blitt vurdert av *Committe of Experts*. Av disse kommer 25 land på en slags "verstingliste" som tradisjonelt sett arbeidstakergruppa (*Workers*) og arbeidsgivergruppa (*Employers*) i ILO er enige om. Applikasjons- komiteen er den komiteen som kanskje er av størst direkte betydning for arbeidstakergruppen, og den komité der land må svare for sine handlinger. Det ble derfor stor uro da arbeidsgiverne i 2007 la ned veto mot at Colombia, som har vært på listen de siste 20 årene, ikke skulle være med. Alle fakta taler for at Colombia skal være på listen. Blant annet er fagforeningsaktivister truet på livet og omlag 2000 drept de siste 10 årene av ukjente para militære grupper og høyreorientert militis

## Litt historikk

I Colombia blir flere medlemmer av fagbevegelsen drept hvert år enn i resten av verden til sammen. 26 er drept siden januar 2008, og flere fikk drapstrusler. Andre ble fengslet uten grunn. Innbrudd hjemme hos tillitsvalgte og i fagorganisasjonenes kontorer øker – det gjør også vold mot kvinner i fagbevegelsen. De paramilitære, ofte i samarbeid med de militære, er ansvarlige i de fleste tilfeller. 95 prosent av de ansvarlige blir aldri tiltalt og straffet (**impunity**). I 2004 ba fagbevegelsen om opplysninger om resultatene av 1.200 saker, og kun én var blitt dømt. Myndighetene driver en kampanje for å tilintetgjøre fagbevegelsen, og lovverket er blitt endret for å dempe fagorganisertes rettigheter. Det blir stadig vanskeligere å registrere en fagforening. Arbeidere både i offentlig og privat sektor sies ofte opp, og bedrifter stenges for så å bli åpnet igjen under et nytt navn. Kooperative foreninger er en økende problemstilling i Colombia. Her har arbeiderne ingen rettigheter i forhold til pensjon, trygd, forsikring, retten til å organisere seg, overtidsbetaling. Det er en bevisst politikk å privatisere offentlig sektor. Arbeidere i både privat og offentlig sektor sies opp for så å ansettes i samme bedrift med nytt navn ofte i internasjonale selskaper hvor arbeiderne nektes å organisere seg. Det er et mål å utrydde tillitsvalgte. ILO og FN har påpekt brudd på menneskerettighetene. Lovverket er blitt endret for å dempe fagorganisertes rettigheter. Fagorganisasjonene svartmales bevisst gjennom utsagn som skal forbinde dem med gerilljagrunder.

De har ingen trygderettigheter eller forsikring. Fagorganisasjoner svartmales bevisst gjennom utsagn som skal forbinde dem med geriljagrunder.

Colombia har ratifisert alle ILOs kjernekonvensjoner. Likevel er det i realiteten ingen organisasjonsfrihet i Colombia, og mindre enn fem prosent av arbeiderne er organisert. Arbeidsstyrken er ca 16 millioner, mens kun 49.000 er dekket av en avtale. De aller fleste streiker blir erklært ulovlige.

Det er tre landsorganisasjoner i Colombia. CUT, CTC – medlem av FFI , og CGT – medlem av WCL. CUT med sine ca. 600.000 medlemmer er den største og setter dagsorden for de andre. Nesten alle fagforeningsaktivistene som er blitt drept, er fra CUT.

LO-Norge koordinerer et samarbeid med CUT på vegne av SASK-Finland, LO-TCO-Sverige og FNV-Nederland. Prosjektet går ut på sammenslåing av over 700 medlemsorganisasjoner i forbund og å forbedre imagen til fagbevegelsen. Politisk støtte i Colombia og internasjonalt er

en viktig del av samarbeidet. Den nordiske gruppen samarbeider tett med DGB og Comisiones Obreras som har skoleringsprosjekter med CUT om faglige emner. Koordineringsmøter over telefon er holdt med deltakelse fra alle organisasjonene gjennomsnittlig fire ganger per år.

Internasjonal støtte er meget viktig for fagbevegelsen i Colombia. Avtalen om opprettelse av et fast ILO-kontor kunne aldri ha blitt forhandlet frem uten slik støtte. LO bistår den colombianske fagbevegelsen politisk under møte med landets myndigheter og arbeidsgivere samt i internasjonal fora slik som ILO.

### **Valg av problemstilling**

Konvensjon nr 87. Foreningsfrihet og vern av organisasjonsretten 1948. Konvensjonens mål: Fri rett for arbeidstakere og arbeidsgivere til å organisere seg for å fremme og forsvare sine interesser. Retten skal utøves fritt og gjelde alle uten unntak. Dette er en av de åtte kjernekonvensjonene. Vi har valgt å konsentrere oppgaven vår om denne problematikken, da Colombia er et av landene som har blitt kritisert av ILO en rekke ganger til tross for at de har ratifisert den. Alvoret i saken gjelder omfattende bruk av drap, vold og trusler mot fagforeningsledere og tillitsvalgte i landet. I 2007 ble Colombia tatt ut av "the list of shame" for første gang på 20 år. **Vil Colombia bli brakt tilbake på verstinglisten, eller er handelsavtaler mellom nasjoner så viktige at ILO svekker sin posisjon. Er ILO i stand til å stå imot slikt press i fremtiden?**

Et sentralt spørsmål i 2007 var hvorfor arbeidsgiverne la ned dette vetoet. Handelsavtaleforhandlinger var en av hovedårsakene til vetoet. USA var i forhandlinger om handelsavtale med Colombia, det var derfor viktig for arbeidsgivere og regjeringen at Colombia ikke var med på listen i 2007. En annen grunn som vi fikk vite av Uloa Venegas som er frittstående jurist og samarbeidet med CUT og Libardo Sandoval Jimenez, generalsekretær for bygningsarbeiderne som er medlem av CUT og ITUC var at de i juni 2006 undertegnet en trepartsavtale som skulle forplikte Colombia til kollektive tariff avtaler og retten til å organisere seg. Dette var en total bløff. ILO og arbeidstakerne ble lurt. Regjeringen og arbeidstakerne har overhodet ikke fulgt opp avtalen.

Det har vært en stadig forverring for fagbevegelsen de siste 20 årene. Det er bestemt politikk å tilintetgjøre fagbevegelsen. De er to hovedkomponenter.

1. Lovverket som forverrer forholdene for arbeiderne.
2. Nekter å registrere nye fag organisasjoner. Eksempel: Transportarbeiderne får ikke fordi de ikke har fast tilsetningsforhold

Vi har fulgt arbeidet i komite III

### **III. Committee on the Application of Standards**

#### **Behandlingen av Colombia i komiteen**

De første dagene fikk vi en uoffisiell "list of shame" som workers hadde laget. Den inneholdt Colombia. Det ble tidlig klart at dette ville ikke employers gå med på. Her var det mye lobby virksomhet og uformelle forhandlinger, utenom møtetid. Det endte opp med at Colombia måtte stille i applikasjonskomiteen og svare for seg, som om de stod på listen. Det kom altså

ikke på listen. Møtet varte fra kl. 10.00 – 13.00 tirsdag 3. juni 2008. Saken fikk med andre ord stor oppmerksomhet. Det ble laget en offentlig rapport fra denne høringen.

Government fra Colombia startet høringen. Han påpekte at det var vanskelig å få et inntrykk av situasjonen ved å ta et "snapshot", det gir ikke et riktig bilde. Som Burma er Colombianske myndigheter fornøyd med situasjonen. Han brukte uttrykket "believe in dialog" opp til flere ganger. Han påpekte at antallet drepte var sterkt synkende, noe som de var fornøyd med. De mente likevel at det ikke var akseptabelt. De har økt budsjettet til programmet som skal beskytte fagforeningene. Det er satt ned en egen "unit" som skal etterforske overgrep på fagforeningsledere, denne er nå permanent. Siden november 2005 har ILO hatt kontor i Colombia. High Level Mission møte i november 2007 ledet av Kari Tapiola I flge Tapiola var dette starten på et treparts samarbeid.

Luc Cortebeec spokesman for workers holdt det neste innlegget. Han sa at antallet drepte var økende. Drapene av fagforeningsledere utføres av para militær gerilja. Han påpekte at bruken av kooperativer hindret arbeidere rettigheter. Hindringer legges stadig i veien for registrering av nye fagforeninger. Han sa også at retten til å organisere seg skal være uavhengig av myndighetenes godkjenning. Streikeretten er nærmest fraværende. Han avsluttet med at trepartsavtalen som ble undertegnet i 2006 ikke har hatt noen innflytelse. Internasjonalt press er eneste veien å gå for å komme videre. Han høstet applaus. Det er første gang vi har opplevd.

For employers snakket Ed Potter direktør i Coca Cola USA. Han deltok på et møte i Colombia i 2005 som employers representant. Komiteens rapport var positiv. Det ble etablert et fast ILO kontor i Colombia. Han sa problemet er de borger krigs lignende tilstandene Han mente myndighetene hadde gjort forbedringer. The Commitee of Experts påpekte at bruken av kooperativer ikke gav arbeiderne gode nok rettigheter. Han sa at budsjettet for å verne fagforeningene har økt betydelig. Han takket myndighetene for innsatsen og ba dem "keep up the good work" .

EU med flere andre land inklusivt Norge holdt et meget svakt innlegg. De påpekte imidlertid at alle drap på fagforeningsledere skal etterforskes. Nordiske myndigheter og arebidsgivere som sitter i komiteen var lite opptatt av Colombia og stilte seg bak innlegget fra EU.

Workers fra Colombia trodde at de ved å underskrive trepartsavtalen skulle få freedom of association, men det viste seg av de tok feil. Employers og government of Colombia må åpne for demokrati. Deres største bekymring var usikkerheten knyttet til det å skaffe seg arbeid, da kooperativene ikke gir noen rettigheter. De oppfordret myndighetene til å nekte kooperativene å representere workers da disse ikke representerer arbeiderne. Vi kan hindre sosial katastrofe ved å hindre kooperativene å opptre. Ny applaus.

Colombia employers anbefalte chairperson å lese rapporten nøye da det var en klar bedring i Colombia. Det er målbare resultater. Det har vært seminarer og møter med fagforeningene. Det er gode resultater selv om noen har blitt drept. Vi spurte LO sin internasjonale ekspert Mark Anner om dette. Han sa at rettighetene til fagforeningene er sterkt svekket og at grunnen til færre drap er større fokus på sikkerhet blant de sentrale fagforeningslederne som har råd til det. De som drepes nå er tillitsvalgte på lavere nivå og i mindre foreninger. Disse har ikke råd til sikkerhetsvakter og pansrede biler. Colombia employers holdt en ren forsvarstale. Det er sterk økonomisk vekst i landet, god eksport og redusert inflasjon. Han gikk så langt som å si

at det er et eksempel for verden. Han avfeide at kooperativene var et problem da dette er likt i andre land i den globaliserte tiden vi lever i. Colombia is moving forward.

Colombia sin regjeringsrepresentant. Det er store forbedringer i landet og de som kritiserer oss bør ikke bli hørt. De kritiserer regjeringen selv om 87% av de stemmeberettigede støtter opp om presidenten. Det er et tall som vi stiller store spørsmålsteget ved. Det var vært sterkt fokus på impunity, drap som ikke blir etterforsket. Myndighetene prøver å bedre dette og workers må nå ikke bare snakke om rettigheter men også gjøre sine plikter. Kom til oss å se hvordan vi har det.

Potter fra employers sier at dette er ingen case kun dialog. Etter kontoret til ILO ble etablert i 2005 har det vært fremgang. Bildet i dag er blandet. Mye er gjort og mye må gjøres. Alle innleggene viser den globale interessen.

Konklusjonen tar hensyn til utviklingen den siste tiden. Det må settes inn mer midler mot impunity. Colombia må straks iver sette tiltak som gjør at de rettferdiggjør avtalen de har underskrevet. Komiteen gir klar melding om at fagforeninger skal ha fri rett til å etablere seg. Konklusjonen var svak. ILO vil fortsatt ha kontor i Colombia. Mark Anner håper den norske regjeringen vil bidra med penger til en utvidelse av kontoret. I dag er det Marsello Castro Fox fra Mexico er den eneste på kontoret. Han er fra et land med svake tradisjoner på fagforeningsarbeid.

Innlegg utover disse, henviser vi til rapporten ”Seventh sitting, 3 June 2008” Vi vil likevel nevne at workers fra Brasil var meget kritisk til behandlingen Colombiansk fagforeninger blir utsatt for. Han tordnet også mot den amerikanske regjeringen sin defensive holdning og nærmest støtte til den Colombiansk regjeringen.

### **Møte med WFTU**

Fredag 6. juni arrangerte World Federation Trade Union et møte hvor de som ville det kunne komme med sin støtte til fagforeningsarbeidet i Colombia. WFTU er den kommunistiske internasjonale fagorganisasjonen. På møtet deltok blant andre Trotman som var chairman av hele workers gruppen. Han sa at Colombia saken hadde han fulgt i lang tid og han berømmet de som hadde arrangert møte. Han håpet at den internasjonale solidariteten som blir vist kan presse frem en løsning der myndighetene må gjøre mye mer for å fremme organisasjonsfriheten. Han snakket om det som skjedde i fjor og at det var på grunn av workers group at saken ble behandlet i år. Han sa at 26 var drept siden januar, men at en er en for mye. Colombia skal ikke få fred. Det var flere innlegg som fordømte det som skjer i Colombia. Den kinesiske worker representanten sa: Vi er geografisk langt fra Colombia, men i hjertet er vi nær.

### **Møter og samtaler med viktige kilder**

**Møte med Chris Parker:** Hun har vært av uvurderlig betydning for vårt arbeid. Sammen med Karin Beate Theodorsen og Åshild Olaussen har hun holdt oss orientert om utviklingen i applikasjonskomiteen. Hun har bidratt med mye og god informasjon om Colombia. Det er også hun som har sørget for at vi har fått innpass hos andre nødvendige kilder og fungert som tolk. Under sitt siste besøk til Colombia ble hun som LOs representant trakassert av Departementet for Sikkerhet, DAS, som har ansvar for Immigrasjonen på flyplassen. Det er bevis for at DAS er infiltrert av de paramilitære. Det er et uavhengig organ direkte under

President Uribe. Det er sannsynlig at LOs representant er på en, eller flere svartelister på grunn av den politisk støtte LO gir den colombianske fagbevegelsen gjennom lobbyvirksomhet, møter med myndighetene og protestbrev.

**Foredrag og samtaler med Mark Anner:** Han snakket litt om diktatorene som styrte frem til 1990 tallet. Overgangen fra diktaturer til demokrati ble ikke som fagforeningene hadde forestilt seg. Latin Amerika har skiftet ut høyre orienterte regjeringer utenom Colombia. Han forlot USA og jobbet som frivillig i El Salvador som var i borgerkrig. Han kom dit i 1988. Han måtte bruke falskt navn ved innreise i El Salvador. Da han kom til kontoret var det sandsekker som beskyttet mot bombeangrep. 80% av lederne i den største fagforeningen var under 30 år og halvparten var kvinner. Søndagene brukte de til å besøke fengslende fagforeningskamerater. Hovedkvarteret til fagforeningen lå bare to kvartaler fra politistasjonen. Likevel klarte ukjente menn å ta seg inn til bygningen, hvor de lempet en ryggsekk full av plastisk sprengstoff ut av bilen. Dette var ved lunsjtid, 10 personer ble drept. Mark ble stygt skadet, og måtte sy mer enn 100 sting i hodet. Han sliter fortsatt med store problemer, som sterk hodepine. 5000 ble drept i El Salvador during the 80s. På 1990 tallet ble det fred ved hjelp av USA, men antallet fagforeningsmedlemmer er gått sterkt ned.

Den nye modellen i Latin Amerika er å produsere varer til markedet i USA. Til dette arbeidet bruker de ofte ufaglærte kvinner fra landsbygda som ikke kjenner sine rettigheter. El Salvador er uten tariff avtaler. Den nye strategien er ikke å drepe, men svarteliste fagforeningsmedlemmer. De lager hemmelige lister som arbeidsgiver kan få over hvem som er ikke jobb. Man er avhengig av inspeksjon fra myndighetene (arbeidstilsynet) når så få er organiserte, i Norden er dette behovet mindre. Likevel har vi i Norden mange flere inspektører organisert. Disse får. Antall inspektører i de Søramerikanske landene er så lav at det er knapt merkbart og nærmest et spill for galleriet. Demokratiseringen i Latin Amerika har redusert antallet medlemmer i fagforeningene. Partiene i Latin Amerika er ikke lenger så knyttet til fagforeningene, som under kommunismen. Da kjempet fagforeningene sammen med de demokratiske partiene mot en felles fiende. Nå hører de like mye på andre organisasjoner som NGOs (non governmental organisations). Man må finne nye måter å forhandle på.

Verdensbanken og EU kan utøve press på myndighetene. Outsourcer store internasjonale selskaper uten at de ansatte hos underleverandørene har samme rettigheter må vi snakke med disse selskapene. Eksempler på slike selskaper hvor vi i Norden kan øve innflytelse, er Norsk Hydro, IKEA, Volvo, Statoil og Telenor.

**Møte med Carlos Rodriguez:** Alle var overrasket da vi ble presentert for Carlos Rodriguez. Han var det klassiske bildet av en godmodig bestefar. Det første spørsmålet vi stilte ham var hvordan Colombiansk fagbevegelse klarer å rekruttere nye ledere. Da svarte han med henvisning til et bilde av en revolusjonær med fane som ble skutt. Før fanen falt på bakken var den plukket opp av en ny. Han snakket mye om solidaritet og var særlig glad for den støtte de nordiske landene gir.

Han mener løsningen for den Colombianske fagbevegelsen ligger i at de skifter strategi. De må tenke mer politikk uten å bli et politisk parti. Den eneste løsningen er en demokratisk regjering. Han håpet Obama ble ny amerikansk president og at det ville styrke situasjonen i Colombia.

Vi spurte om ILO er gått ut på dato. Han mente at det ikke var tilfelle. Det er den eneste arena hvor arbeidstaker, arbeidsgiver og myndigheter møtes. Alle små seiere er viktige. Han anså denne konferansen som en liten seier, da det i konklusjonen er gitt klar melding om at Colombia skal legge til rette for organisasjonsfrihet både i offentlig og privat sektor. ILO har også innsett at volden som er rettet mot fagbevegelsen er et problem og pålegger Colombia en lovgivning som sikrer fri organisasjonsrett og streikerett. Det var til sammen 12 punkter som skulle forbedres. Dette vil komme frem i et offentlig dokument

Det var imponerende at en så stor mann satte av så mye tid til oss Geneveskole elever.

### **Oppsummering**

Onsdag stod det ingenting i Colombianske aviser om special sitting dagen før. En av grunnene kan være at mange av mediene er kontrollert av myndighetene. Det er negativt, da fagbevegelsen er avhengig av publisitet. Fagbevegelsen i Colombia ved hjelp av den nordiske vil sørge for at resultatet av ILO konferansen bli kjent i Colombia.

Kooperativer hvor arbeiderne står uten rettigheter sprer om seg. Myndighetene fremstiller dette som en positiv utvikling, mens realiteten er en ytterligere svekkelse av faglige rettigheter.

Ed Potter ville ha Venezuela på listen neste år, hvis ikke blir det ingen liste. Workers vil ikke dette fordi fagbevegelsen i dette landet er splittet. Dette kan bli en stor sak neste år. Costa Rica er ønsket på listen fra Workers. Ingen av disse var med i år. Workers komite fra Colombia har i år vært representert med delegat fra kooperativene. Noe som svekker deres legitimitet.

Svaret fra vår side må derfor bli at ver Stinglisten muligens har mistet sin legitimitet og at ILO må tenke nytt med tanke på å overvåke brudd på konvensjonene og for å stå i mot slikt press i fremtiden. Workers og employers må jobbe tettere sammen før neste års konferanse. Vi lever i håpet om at forholdene i Colombia bedres slik at konvensjon 87 overholdes.

Kilder:

Christine Parker

Mark Anner

Karin Beate Teodorsen

Åshild Olaussen

Uloa Venegas

Libardo Sandoval Jimenez

Carlos Rodriguez

Lars Johansen

Magnus Berge

Ulf Edstrøm

Jens Erik Ohrt

Representanter fra de nordiske myndighetene og arbeidsgiverne

Notater fra LO